

Gordan Jandroković u dvodnevnom posjetu Mađarskoj

Foto: HINA

3. stranica

Dan neovisnosti obilježen u Pečuhu

4. stranica

Kuglanje u Barči

12. stranica

Dani Zrinskih

14. stranica

Komentar

Dajte nam za pobjedu Hrvata!

Hrvati u Ugarskoj su jako tolerantni narod. Veljek kad negdo dojde u društvo s ugarskim jezikom, u tom trenutku se obrne komunikacija na ugarski. A prije je tako bilo da kad si se udala, ali si se ženio u koje selo hrvatsko, iako si bila Ugrička, bio Ugar, morao si se prilagoditi i naučiti lipo i razumno hrvatski jezik. Ne jedan takov slučaj znamo za to, nego i već takovih prilika i obrazov ki su se prekrasno naučili hrvatski, osvojili jezik praoccev onih, ki su bili tamo ili postali upravoni, peljači hrvatskoga kulturnoga djelovanja. I danas su u naši škola takova dica, a i roditelji, ki pokazuju veći interes prema učnji hrvatskoga jezika, nego oni školari ter starina, ki bi to bili zastunja dobili, mogli prikladiti med domaćimi zidinami, a poslije toga u školski klupa. Da je to priznanje vridno, u tom nij' dileme. Idu i takovi naticatelji na hrvatska naticanja, skupa s onom dicom ka su hrvatskoga podrijetla, a nažalost, zgoda se i to da još ni najosnovnije, ime, prezime, razred i naselje ne moremo čuti od njih prez falinge. Kad se pak iz žirija negdo obrne k njim na ugarskom jeziku, onda se da odgovor s velikom radošću. Moremo reći da to je zbog treme, stresa, ali nikako ne od neznanja, ali ako se to ponavlja i drugi i treći put, onda tod, ipak nešto ne štima. Morebit grubo od mene, ali mislim da takovo dite nima ništ iskanja na hrvatskom naticanju. Zvana toga i to ne valja, kad se negdo lipo recitira, ali uprav jači i onda osvaja ekstravagantno prvo mjesto i nimo stoji pred diktafonom, kad ga se pita. I onda ide spašavajuće objašnjenje da je on/ona toliko oduševljen/a, ima podršku učitelja, roditelja, prijatelja, susjeda, ujca, strica, ne smi mu/joj se volja zeti, jer mu/joj se vidi i jezik i pjesma, i nastup... Jadan ti je pak novinar ki ne zna pred kamerom, ali za radio isprešati rič, ali jednu rečenicu iz pobjednika. Priredba je bila uspješna, atmosfera još jednoč uzvišena, zabava osigurana. A kralj/ica, prvi/a na mjestu Hrvata, nije usavršen/a, škripi mu/joj slava. Dajte Hrvatima jezik med zube, dajte na naticanja hrvatsku dicu ka se znaju po hrvatski i pošteno predstaviti, a kad je ulovu pitanja, znaju i odgovoriti, ne samo ono automatično naučeno, nabiflano. I dajte nam i hrvatske talente ki za otpjevanom pjesmom znaju s nami skupap PO HRVATSKI slaviti. Prosim Vas, dajte nam za pobjedu Hrvata!

Tiho

Glasnikov tjedan

Izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske u Hrvatskom je saboru prošloga tjedna podnio Zvonko Milas, državni tajnik Središnjeg ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Za 65 programa i projekata za Hrvate u BiH 2016. godine odobreno je 20 milijuna kuna. Manjinskim zajednicama (među kojima su i Hrvati u Mađarskoj) dodijeljeno je tri milijuna kuna kojima se financiralo 259 projekata, a za projekte udruga hrvatskog iseljeničtva u Južnoj Americi i Republici Južnoj Africi dodijeljeno je 1,1 milijuna kuna, navodi se u izvješću.

Opstojnost i prosperitet hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske jesu važan preduvjet za ostvarivanje cjelovitoga demografskog, političkog i gospodarskog potencijala Republike Hrvatske – rekao je Milas i naglasio da su temeljne zadaće Središnjeg ureda, između ostalog, zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, uspostavljanje, održavanje i promicanje veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i jačanje njihovih zajednica, poboljšanje suradnje, a posebno gospodarske suradnje s Hrvatima izvan Hrvatske, poticanje povratka iseljenika/dijasporu u Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život u Hrvatskoj.

Predstavljeni su programi i projekti koje Ured provodi u suradnji s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, hrvatskom manjinom u 12 europskih zemalja te hrvatskim iseljeničtvom u europskim i preookeanskim zemljama.

Milas je predstavio i Program stipendiranja studenata za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Program učenja hrvatskoga jezika te Program financiranja nakladničke djelatnosti hrvatskog iseljeničtva. Istaknuo je dobru suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika, Ministarstvom vanjskih i europskih odnosa te saborskim Odborom za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Podsjetio je i na posebnu suradnju s Katoličkom Crkvom, odnosno s Hrvatskom ino-

zemnom pastvom i hrvatskim katoličkim misijama koje su desetljećima bile nositelji očuvanja hrvatske samobitnosti u hrvatskim zajednicama diljem svijeta.

Ured će predano raditi na zadaćama od strateškog interesa – potrebi pronalaženja zakonskih rješenja i

mjerodavnih propisa za olakšavanje stjecanja hrvatskoga državljanstva za pripadnike hrvatskoga naroda, njihove potomke i bračne drugove, ostvarivanju biračkoga prava, mogućnosti uvođenja dopisnoga glasovanja te neprekidnog pronalaženja novih načina sustavne suradnje – najavio je Milas.

HRT planira projekte vezane za Hrvate u BiH, ali i u drugim zemljama, pokreće peti kanal, kazao je Milas, kanal koji bi bio isključivo posvećen Hrvatima u dijaspori, peti kanal, kazao je Milas, mogao bi biti dostupan već u siječnju 2018. godine.

Branka Pavić Blažetin

Manjinskim zajednicama (među kojima su i Hrvati u Mađarskoj) u 2016. godini dodijeljeno je tri milijuna kuna kojima se financiralo 259 projekata.

MOHAČ

Čitaonica mohačkih Šokaca 28. listopada, s početkom u 18 sati, u Kossuthovu kinu priređuje folklorno-kulturnu večer u povodu 25. godišnjice ponovnog osnutka Čitaonice mohačkih Šokaca i 10. godišnjice osnutka Čitaoničine Izvorne folklorne skupine – izvijestio nas je Stipo Bubreg, predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca. Nastupaju: polaznici hrvatske skupine Eötvöseva vrtića, učenici nastave na hrvatskom jeziku Osnovne škole „Széchenyi“, skupine Čitaonice mohačkih Šokaca, tronacionalni plesni ansambl Mohač, Plesni ansambl Zora, pitomci mohačke Tamburaške škole, Tamburaški orkestar Šokadija, Mladi orkestar. Nakon programa u 21 sat plesačnica je uz Tamburaški orkestar Šokadija i Mladi orkestar.

Jednosatni razgovori predsjednika Hrvatskog sabora s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj

Predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković, na poziv predsjednika Mađarskog parlamenta Lászlóa Kövéra, boravi u službenom posjetu Mađarskoj. On se jučer, 9. listopada, sa svojim izaslanstvom na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti sastao s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, glasnogovornikom Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišom Heppom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave Ivanom Guganom i predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj Josom Ostrogoncem. Domaćin je sastanka bio veleposlanik Mladen Andrić, a uz veleposlanikove suradnike sastanku su pribivali i generalna konzulica Vesna Haluga, savjetnik u Veleposlanstvu Maja Rosenzweig-Bajić te počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži Mijo Karagić.

Nakon sastanka predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković dao je intervju za medijske platforme Medijskog centra Croatica, glavnoj i odgovornoj urednici Branki Pavić Blažetin.

„Manjinska problematika u odnosima Hrvatske i Mađarske na takvoj je razini da može poslužiti kao primjer drugim državama. Status Mađara u Hrvatskoj i status Hrvata u Mađarskoj na vrlo su visokoj razini te jedna i druga strana mogu biti zadovoljne odnosom prema predstavnicima njihovih manjina“, ocijenio je Jandroković nakon razgovora s predstavnicima hrvatske zajednice u veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti.

„Kolege su me informirale da je doneseno 40 preporuka Mješovitoga međuvladinog odbora za provedbu Sporazuma o zaštiti prava mađarske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj. Radi se o velikom broju tema i područja koje pokriva rad Mješovitog odbora. Čuo sam od predstavnika Hrvata u Mađarskoj da su zadovoljni kako se provode te preporuke. Ima mnogo posla, ali je bitno da postoji dobra volja i da su i jedna i druga država potpuno svjesne važnosti zaštite prava manjina, te mi se čini da idemo u dobrom smjeru“, rekao je Jandroković.

Mišo Hepp, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, za Hina je istaknuo da je Hrvatima u Mađarskoj važno da ih visoka izaslanstva koja dolaze iz matične domovine čuju „jer očito mnoge ustanove u Hrvatskoj ne čuju njihov glas, niti se o njima dovoljno zna“.

Glede odnosa Mađarske prema manjinama, koji ocjenjuje koherentnim, Hepp je istaknuo i to da je u posljednje tri godine izdva-

Gordan Jandroković u Veleposlanstvu Republike Hrvatske sastao se s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj.

janje iz mađarskog proračuna za manjine podignuto za dva i pol puta te da će ta stavka biti povećana i u idućem proračunu, donosi Hina.

Nakon sastanka HDS-ov predsjednik Ivan Gugan za Medijski centar Croatica izjavio je da su predstavnici Hrvata u Mađarskoj predstavili hrvatsku zajednicu, i nastojanja u očuvanju jezika i kulture na ovim prostorima, te priopćili probleme. Govorili su podrobnije o sustavu samoupravljanja u Mađarskoj, o političkom zastupstvu Hrvata u Mađarskoj i parlamentarnom zastupstvu (glasnogovorništvo), o bunjevačkom pitanju koje se javlja s vremena na vrijeme u Bačkoj, o nastojanjima proširenja kulturne autonomije, o ustanovama u HDS-ovu održavanju i školskom sustavu te o pitanjima koja se vežu za Republiku Hrvatsku, neriješeno pitanje odmarališta Zavičaja u Vlačićima, o problemu OIB-a zbog čega se ustanove Hrvata iz Mađarske ne mogu natjecati u sustavu natječaja Republike Hrvatske. Zamolio sam predsjednika Hrvatskog sabora da ako dolaze hrvatski dužnosnici u Mađarsku da se jednom posjeti Baja zbog bunjevačkog pitanja i da se riješi i da nas prime nadležni, glede nekretnine u Vlačićima koju bi željeli dobiti u trajno vlasništvo ili u koncesiju, te ako je moguće, rješavanje pitanja OIB-a, kazao je Gugan.

Danas, 10. listopada, predsjednik Sabora s izaslanstvom sastao se sa svojim domaćinom predsjednikom Mađarskog parlamenta Lászlóom Kövérom i predsjednikom Mađarske Jánosom Áderom.

Uz predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića u izaslanstvu su bili: predsjednik Odbora za europske poslove Domagoj Ivan Milošević, voditelj izaslanstva Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a Miroslav Tuđman, zastupnica u Hrvatskome saboru Milanka Opačić te zastupnik mađarske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru i voditelj Međuparlamentarne skupine prijateljstva Hrvatska – Mađarska u Hrvatskom saboru Robert Jankovics.

Branka Pavić Blažetin

Gordan Jandroković sa svojim domaćinom Lászlóom Kövérom

U Pečuhu obilježen Dan neovisnosti Republike Hrvatske

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga sa suprugom priredila je 13. listopada obilježavanje Dana neovisnosti Republike Hrvatske i susret s novoimenovanim veleposlanikom Republike Hrvatske u Mađarskoj Nj. Eksc. Mladenom Andrićem za predstavnike Hrvata s područja koje pokriva generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu.

Generalna konzulica Vesna Haluga i veleposlanik Mladen Andrić

Nakon posjeta generalnom konzulatu i razgovora s njegovim djelatnicima, na čelu s generalnom konzulicom Vesnom Halugom, Nevenom Marčićem, konzulom savjetnikom, veleposlanik Andrić sudjelovao je na priredbi održanoj u prostoru Priredbene kuće „Jókai“ (Pečuh, Jókaijev trg 6).

U programu su sudjelovali Tamburaški orkestar Hrvatskog vrčića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže te učenici 1B razreda Osnovne škole Miroslava Krleže Bojana Popović i Petar Haluga uza Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i martinački Orkestar Podravku.

Svečane su govore održali generalna konzulica Vesna Haluga i veleposlanik Mladen Andrić.

Izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić na svečanosti je sudjelovao u društvu svojih suradnika: Ivana Bušića, opunomoćenog ministra, Maje Rosenzweig Bajić, savjetnika, i Marine Sikora, prvog tajnika. U svom obraćanju između ostaloga istaknuo je: Čast mi je i

zadovoljstvo biti s vama jer je ovo moj prvi službeni boravak s vama u Pečuhu. Došao sam da porazgovaram s vama i čujem gdje ste, što ste i kako ste i kako ste uspjeli održati se i stvoriti ovako izvrsni orkestar koji nije uspio izaći iz ritma, a nadam se kako ste i vi u ritmu.

U Mađarsku sam upućen da nastavim tradiciju dobrih, kvalitetnih i dinamičnih odnosa. Hrvatska strana Mađarsku smatra jednom od svojih najvažnijih partnera, vrlo je jednako tako i s mađarske strane.

Imamo sjajne odnose unatoč ovim ponekad vrlo tegobnim situacijama kao što su situacije oko migrantske krize, ali smo ponovno našli drukčija i povoljnija rješenja u suradnji Hrvatske i Mađarske. Broj mađarskih turista vidljivo raste u Hrvatskoj kao i

Bojana Popović i Petar Haluga, učenici 1. r. Osnovne škole Miroslava Krleže

suradnja u najrazličitijim segmentima, pa i na polju položaja i zaštite Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj, što je na pristojnoj, vrlo pristojnoj razini, rekao bih nadeuropskoj razini.

Zasigurno ima određenih problema u svakom području, i različitih situacija, ali ideja je stremiti boljem. Stoga mislim da ima prostora poboljšati sve ono što sad postoji. Mađarska država na pristojan način čini iskorak prema narodnosnim samoupravama pa i prema hrvatskim samoupravama i Hrvatskoj državnoj samoupravi, u što sam se uvjerio u protekla dva tjedna.

Zajedno djelujemo (veleposlanstvo) s generalnim konzulatom, koji je vaše najbliže diplomatsko konzularno predstavništvo, zajedno ja i moji suradnici djelujemo u suradnji s generalnom konzulicom, kazao je veleposlanik Andrić. Očekujemo da nastavimo aktivni i uzajamni pristup. Recite, ne da vam čupamo zube, pokušajte nam približiti svoje probleme, možda zajednički uspijemo naći neki korak dalje. Ali ovdje je sve lijepo i fino i tu ne bi trebalo biti problema. Još jednom čestitam svima Dan neovisnosti, zaključio je veleposlanik Andrić.

Branka Pavić Blažetin

Dio uzvanika i ženski pjevački zbor „Korjeni“

INTERVJU

Gordan Jandroković: „Čini mi se da su (predstavnicima Hrvata u Mađarskoj) zadovoljni razinom ostvarenih prava“

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Rekli ste mi kako je ovo Vaš prvi posjet nekoj zemlji/državi izvan Hrvatske otkada ste na čelu Hrvatskoga sabora.

– Istina. Moj je prvi službeni posjet u funkciji predsjednika Hrvatskog sabora danas ovdje u Mađarskoj. A prvi sastanak koji imam u Mađarskoj u ova dva dana, jest sastanak s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, tako da sam vrlo zadovoljan. Ima to određenu simboliku, kako zemlja koju sam odabrao, tako naravno i susret s predstavnicima Hrvata kao prvi susret u okviru moga posjeta.

Odnosi između Republike Hrvatske i Mađarske vrlo su dobri, prijateljski. Veže nas dugogodišnje prijateljstvo,

naši odnosi imaju duboke povijesne korijene, a posebno pamtimo ulogu Mađarske u procesu borbe za samostalnost Republike Hrvatske, tako i velika pomoć Mađarske u procesu pristupanja Hrvatske u Europsku uniju. I danas su brojni kontakti, brojna područja u kojima smo ostvarili vrlo visoku razinu suradnje: manjinska problematika, kulturna suradnja, turizam, prekogranična suradnja, tako da Hrvatska veliku pozornost posvećuje odnosima s Mađarskom. Nadamo se da i ona otvorena pitanja koja postoje, također ćemo tako uspješno rješavati u nadolazećem razdoblju kako bi odnose mogli onda ocijeniti besprijekornim.

Prvog dana Vašega posjeta sastali ste se, kako ste i sami kazali, s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Vjerujem da ste bili upoznati s položajem Hrvata u Mađarskoj i onime što ih karakterizira. Mene bi zanimalo koji su oni problemi s kojima su Vas upoznali predstavnici Hrvata u Mađarskoj. Na što su oni stavili naglasak?

– Ja sam već dugi niz godina upoznat s problematikom manjina, a posebno i s pozicijom Hrvata u Mađarskoj. Evo jednog interesantnog detalja, naime u devedesetim godinama sam radio u Ministarstvu vanjskih poslova i tri godine sam bio savjetnik za Mađarsku. Danas sam razgovarao i s gospodom Guganom, Heppom i Ostrogoncem, predstavnicima Hrvatske državne samouprave, predstavnikom Saveza Hrvata u Mađarskoj i glasnogovornikom hrvatske nacionalne manjine u Mađarskom parlamentu. Oni su me informirali o statusnim pitanjima, o čitavom nizu pitanja od političkog predstavništva, od predstavništva Hrvata na lokalnoj razini, o položaju škola, vrtića, srednjih škola, tu je naravno i čitav niz kulturnih manifestacija i organizacija koje djeluju, a predstavljaju Hrvate u Mađarskoj. Čini mi se da su zadovoljni razinom ostvarenih prava, svjesni da je velik put prijeđen od demokratskih promjena i u Hrvatskoj i u Mađarskoj i da je mnogo toga napravljeno. Naravno da još ostaje i puno posla. Razgovarali smo o Hrvatskom kazalištu u Pečuhu, izgradnja kojeg je u završnoj fazi. Bit će to jedna vrlo važna institucija za Hrvate. Njih zanima naravno da održe svoja prava da ih unaprijede u onom djelu u kojem to mogu učiniti. Hrvatska strana, hrvatska država jednako tako sa svojim

S Hrvatskim glasnikom u ruci, Gordan Jandroković dao intervju za medijske platforme Medijskog centra Croatica.

moogućnostima i financijskim kapacitetima nastojat će pomoći koliko god može.

U Vašem je društvu i zastupnik Mađara u Hrvatskoj, gospodin Robert Janković. Vi kao predsjednik Hrvatskoga sabora imate mišljenje da i Hrvati jednako tako trebaju imati punopravnog zastupnika u Mađarskom parlamentu. Vjerujem kako ćete o naglasiti u svojim razgovorima s kolegom Kövérom i Áderom.

– Treba voditi računa o tome da svaka država pokušava na najbolji mogući način riješiti pitanje zaštite manjinskih prava. Hrvatska se opredijelila za model u kojem predstavnici nacionalnih manjina imaju svoje punopravne zastupnike u Hrvatskom saboru. Mađarska to rješava na nešto drugačiji način. Dakle, nema zastupnika nacionalnih manjina koji imaju pravo glasa, nego su tamo njihovi predstavnici ili glasnogovornici. Čujem da ih ima trinaest, dakle da svaka nacionalna manjina ima svoga glasnogovornika. Kako će Mađarska rješavati to pitanje u budućnosti, to je ipak unutarnja stvar same Mađarske. Nama je naravno važno da se sva prava: politička, kulturna, obrazovna Hrvata u Mađarskoj zadrže na ovako visokoj razini ili da se unaprijede tamo gdje je to moguće. Bitno nam je isto tako da na lokalnoj razini hrvatskoga predstavništva u Mađarskoj ostanu sadašnji visoki standardi. To je ono, recimo, što Hrvatska nema, a Mađarska ima, naime kazali su mi kako u svakom mjestu gdje ima trideset Hrvata oni mogu oformiti hrvatsku samoupravu, dakle to je vrlo visok standard. Kazali su mi da i sama država i lokalna sredina financiraju onda lokalnu samoupravu. Što se tiče parlamentarnog predstavništva, ja bih volio da Hrvati imaju punopravno pravo glasa, nadam se da će se to u budućnosti dogoditi, ali ponavljam još jednom, ipak je ovo Mađarska i oni odlučuju ovdje kako će manjine biti zastupane, braniti prava nacionalnih manjina.

Što ste spremili za razgovore s mađarskim kolegama, predsjednikom Mađarskog parlamenta i predsjednikom Mađarske?

– Mi smo predstavnici zakonodavnog tijela, predstavnici naroda, dakle naše teme idu vrlo široko i mi smo ti koji stvaramo, a za pravo u prostor stvaramo ozračje u kojem će predstavnici izvršne vlasti, dakle predstavnici vlada, premijeri moći dogovarati ona teška politička pitanja. Dakle, smisao ovog posjeta u prvome redu jest da pokažemo da nam je itekako stalo do razvoja prijateljskih, dobrosusjedskih odnosa s Mađarskom, da želimo da ti odnosi imaju što manje otvorenih pitanja, pa i to će biti moja ključna poruka, istaknut ću i uspješno rješavanje manjinske problematike, prekograničnu suradnju, turizam, kulturu, dakle cijeli niz područja u kojima Hrvatska i Mađarska odlično surađuju, a naša je zadaća kao predstavnici parlamenata da to istaknemo i da stvorimo jedan okvir u kojem će onda rješavati i ona otvorena pitanja bez pretjerane napetosti.

Visoka škola Józsefa Eötvösa u Baji

Nova školska godina na Odjelu za hrvatski jezik Instituta za narodnosne i strane jezike

Visoka škola Józsefa Eötvösa utemeljena je 1870. godine, a danas je jedina visoka učiteljska škola u Mađarskoj u kojoj se odvija izobrazba hrvatskih odgojitelja i učitelja.

Profesor Živko Gorjanac sa studentima erasmusovcima

– Nova 2017./2018. školska godina na Odjelu za hrvatski jezik pri Visokoj školi Józsefa Eötvösa počela je vraćanjem u zgradu na Segedinskoj cesti pod brojem 2, ali ne na staro mjesto u zgradu A, nego u dvorišnu zgradu B. Naime, privremeno su bili u novoj zgradi zajedno s vodoprivrednom visokom školom koja je postala Sveučilištem za javne službe, ističe profesor Živko Gorjanac koji od 1986./1987. akademske godine radi u Baji, pošto je diplomirao srpskohrvatski/hrvatskosrpski jezik i povijest na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Loránda Eötvösa u Budimpešti.

Kako dodaje voditelj hrvatskog odjela, nažalost, ove godine imaju najmanje redovitih, ali ih raduje što imaju najviše izvanrednih studenata, dakle sveukupno 25 – 27. Budući da on nema dovoljan broj sati, zahvaljujući potpori putem natječaja pokrenut je besplatan tečaj hrvatskoga jezika čime nadoknađuje manjak obvezatnih sati. Osim toga imaju i erasmusovaca iz Zagreba, ali i iz Jagodine iz Srbije. Svi oni zajedno na satima su hrvatskoga učiteljskog odnosno odgojiteljskog smjera i lijepo surađuju. Nedavno su imali goste iz Jagodine, a bila je i jedna profesorica iz Slavenskoga Broda koja je održala predavanja o

Lektorica Zorica Jurčević

početnom pisanju, a gosti iz Srbije posjetili su bajske vrtić i njihovu ustanovu.

Trenutno na hrvatskome smjeru imaju samo dvije redovite studentice treće godine, iz Šikloša i Udvara, jedna je na odgojiteljskom, a druga na učiteljskome smjeru, što znači da će ove odnosno sljedeće godine diplomirati. Dvije su se zaposlile u Hrvatskoj školi Miroslava Krležu u Pečuhu, a ostali su već „izletjeli“ i zaposlili se. Nažalost, na prvoj godini nemaju studenata, što nije jedinstven slučaj jer je već bilo toga kada su imali svega

četiri studenta, ali se raduju što imaju lijep broj izvanrednih studenata. Posrijedi su nastavnici ili učitelji odnosno odgojitelji koji se žele prekvalificirati ili pak imaju mađarski smjer, ali nemaju hrvatski. Tako ove godine imaju izvanrednih studenata iz Santova, zatim iz Gradišća, Podravine, zapravo može se reći iz svih hrvatskih krajeva u Mađarskoj. S obzirom da narečeni izvanredni studenti studiraju uz posao, predavanja imaju petkom i subotom. Njima je omogućeno da steknu diplomu hrvatskog učitelja ili odgojitelja za 3 – 4 semestra.

Erasmusovci su gostujući studenti u okviru međunarodnoga programa razmjene studenata, ovdje je već spomenuta studentica s Pedagoškog fakulteta iz Zagreba, odnosno troje studenata iz Jagodine, a budući da nema srpskoga smjera, i oni pohađaju hrvatski tijekom jednog semestra.

Uz profesora Živka Gorjanca, u nastavi radi i lektorica hrvatskoga jezika Zorica Jurčević koja je u Baju došla još 2015. godine putem natječaja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, s mandatom do 2018. godine. Kako uz ostalo reče, ponuđeni su joj još Peking, Prag i Kijev, a odabrala je Baju, jer joj je najbliže budući da je na doktorskom studiju, ali razgovarajući s drugim kolegama, smatra da je Baja jedan od najdinamičnijih lektorata jer ovdje radi s Hrvatima u Mađarskoj. „Zapravo ovdje imam jednu veću motivaciju jer znam da radim s ljudima u kojima treba pobuditi hrvatski nacionalni identitet.“ – ističe Zorica Jurčević koja predaje sve metodičke predmete, ali kako dodaje kako joj rad u Baji omogućava da i sama produbi svoj nacionalnu samobitnost: „Kada ste u Hrvatskoj, nemate potrebe posebno isticati svoj identitet, a ovdje je to iznimno bitno. Jednostavno, tu sam veći Hrvat nego što sam u Hrvatskoj, jer tu je takva potreba, i to mi je drago da sam to pobudila unutar same sebe.“ Uz metodiku svih predmeta, organizira redovita usavršavanja za odgojitelje i učitelje, izlete u Hrvatsku za svoje studente u Hrvatskoj i Mađarskoj, osim toga sudjeluje na raznim znanstvenim i stručnim skupovima.

S. B.

Stara zgrada bajske visoke škole

Dan vinara i vinogradara

FOTO: HRVATSKA SAMOUPRAVA OLASA

Ana Rozinger i Janja Čeliković pozdravljaju nazočne.

Prije nekoliko godina olaska Hrvatska samouprava, kaže njezina predsjednica Ana Rozinger, odlučila je u rujnu u svoj kalendar aktivnosti uvrstiti priredbu koju su nazvali Dan vinara i vinogradara. Ove su je godine priredili četvrti put, tragom uspješnih organizacija proteklih godina. Olaski Hrvati imaju i imali su vinograde, a gaje izvrsno prijateljstvo s jednom vinogradarskom udrugom s kojom olaska Hrvatska samouprava ima i potpisani sporazum o suradnji već više od pet godina. Radi se o Udruzi vinara i vinogradara Martinovo brdo iz Gajića. Na čelu spomenute Udruge je poduzetna turistička djelatnica Janja Čeliković koja ima velike zasluge u njegovanju prijateljskih veza između Gajića i Olasa. Šokački Hrvati spomenutih sela postali su tijekom proteklih godina više od pravih prijatelja.

Program druženja u školskoj sportskoj dvorani okupio je domalo 150 nazočnih, a započeo je nakon pozdravnih riječi

Muško pjevačko društvo BelAmi

Svi zajedno u pjesmi

Članovi Hrvatske plesne skupine s prijateljima za stolom u Olasu

Ane Rozinger u ime domaćina i Janje Čeliković u ime gostiju iz Belišća, Gajića i Darde. Nastupilo je Muško pjevačko društvo BelAmi iz Belišća (Hrvatska), njih je slijedila birjanska Hrvatska plesna grupa, a potom je nastup imao Orkestar Vizin i na samom kraju Ansambl CroArte i Trio Professore iz Darde zajedno s muškim pjevačkim društvom BelAmi pod vodstvom Aleksandre Čeliković Cvidrak.

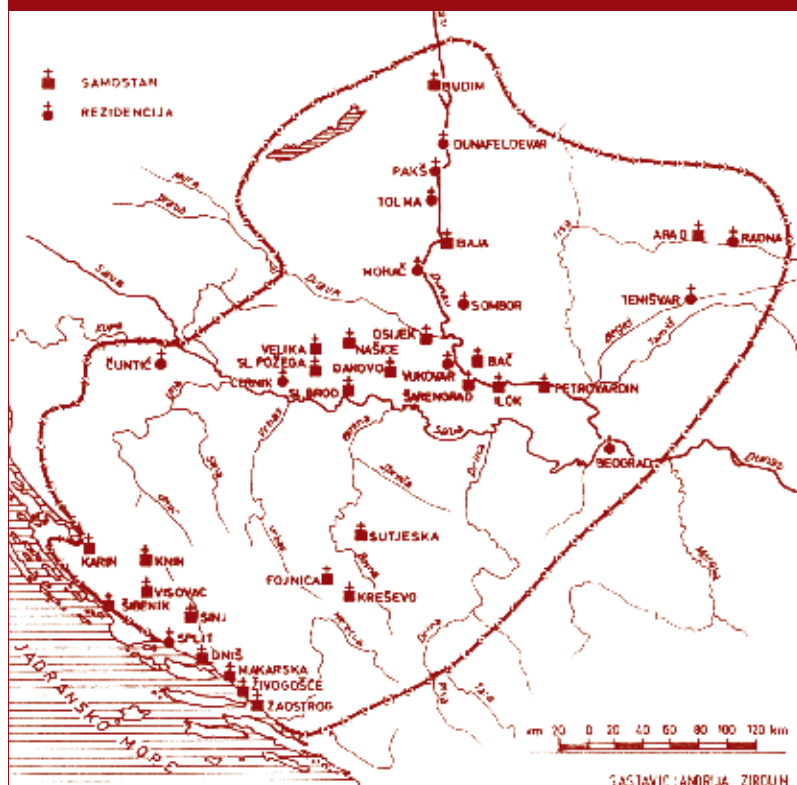
Uz izvrsnu večeru, nakon folklornoga programa kušala su se vina s gajickoga i olasko-ašaškoga područja podrumarstva Belward. Priredba je ostvarena i s potporom Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska duhovna geografija 11.

Katolički vjernici diljem svijeta 4. listopada proslavili su spomendan svetog Franje Asiškog, obnovitelja vjere i jednog od najvećih kršćanskih svetaca, čiji je red po utemeljenju ubrzo neraskidivo srastao s hrvatskim narodom.

U duhovnom smislu franjevaštvo je reakcija na negativnosti i zlouporabe u Crkvi. Franjevci su idolopoklonstvu novca i bogatstva, te razdoru i sektaštvu suprotstavili jednostavan život, zasnovan na vrijednostima siromaštva, skromnosti i službe ljudima.

Franjevačka je služba s vremenom obuhvatila razna područja života, od školstva do gostinjstva i pastoralne skrbi. Red je usto obilježio i snažan misionarski duh, koji se u našim krajevima prvi put očitao u Bosni, gdje su sinovi svetog Franje u okrilje katoličanstva uspješno vratili brojne pripadnike krivovjerne, bogumilske sljedbe Crkve bosanske. Položaj franjevaca stubokom se mijenja nakon pada Bosne 1463. godine, kada mala braća (ili ujaci, kako se još i danas zovu u narodu) postaju jedini dušobrižnici hrvatskoga puka, i to u vrlo složenom i osjetljivom okruženju. Osmanjska je vlast naime priječila misionarsku djelatnost, koja je među muslimanima bila strogo zabranjena, pri čemu je prelazak na islam bio poželjan. Franjevcima preostaju zadatci očuvanja katoličanstva na osmanskom području i duhovnog vođenja puka. Pošto su franjevci realno procijenili da turska vlast nije samo prolazna epizoda u burnoj bosanskoj povijesti, kustos fra Anđelo Zvizdović uspio je od sultana Mehmeda II. Osvajača ishoditi ahd-namu, pravni dokument koji je omogućio povratak iz-

bjeglih katolika, slobodno ispovijedanje vjere te osobnu i imovinsku sigurnost. Nakon mohačke katastrofe 1526. godine osmanska se vlast širi na Slavoniju, Srijem, Banat i južnu Ugarsku, sve do Budima. Crkvena se organizacija okupiranih krajeva raspada, a mjesto izbjegloga svećenstva zauzimaju bosanski franjevci: redodržava Bosna Srebrena postupno je preuzela skrb o preostalom katoličkom puku na golemom području od jadranske obale do Budima, Transilvanije i Bugarske. Tako je provincija 1623. godine obuhvaćala 17 samostana, 73 župe, 11 kapelanija, 335 franjevaca (53 klerika) i 300 tisuća katolika. Na ugarskom području početkom 18. stoljeća bosanski su franjevci imali samostane u Budimu, Baji i Baču, odnosno rezidencije u Somboru, Mohaču, Pakši (Paks) i Dunaföldváru. U austrijsko-turskom ratu 1683. – 1699. oslobođene su Ugarska, Slavonija, Bačka i Dalmacija, no hrvatski puk u Bosni pretrpio je teške gubitke: veći dio puka bježi na prekosavsko područje i u Dalmaciju, razrušena su brojna franjevačka zdanja, a pustošenje su izbjegli samo samostani u Kreševu, Fojnici i Sutjesci. U Bosni je ostalo svega 17 000 katolika i 26 franjevaca klerika. Dok se bosanski dio redodržave borio za opstanak, ostali, prekosavski i dalmatinski krajevi doživjeli su procvat: u Budimu, Šibeniku i Osijeku djeluju teološka učilišta, a u Budimu, Baji, Našicama, Brodu, Šibeniku, Makarskoj i Zaostrogu studiji filozofije. Uslijed političkih i crkvenih promjena redodržava više nije bila održiva na velikom području koje je obuhvaćalo tri države. Godine 1735. izdvajaju se dalmatinski samostani. Godine 1757. u ugarskom dijelu nastaje provincija sv. Ivana Kapistrana, a bosanski je dio provincije pretvoren u kustodiju Svetoga Križa. Premda je to značilo kraj bosanske franjevačke redodržave, vrhovna uprava Reda u Rimu godinu dana kasnije izdala je novi dekret, kojim je bosanskoj provinciji vraćen naziv Bosna Srebrena i dodijeljena nadležnost nad područjem današnje Bosne i Hercegovine.

Ivan Tomek

Trenutak za pjesmu

Plus četrdeset

**Suhoće se šire iz pakla pustinja, napadaju stepe.
Deve proklete mirno koračaju po paklu,
sasvim polagano dišu, sasvim polagano postoje.
Trebalo bi ih natovariti svim mogućim nedaćama,
neka prenose naše grijeh s kraja na kraj,
upregnute u karavane apsurd.
Ako usput naiđu na Boga,
neka nam Bog oprostí naše grijeh na devama.**

Kemal Mujčić Artnam

Izložba Hrvatskoga dana u Kemlji

Ovo ljeto Hrvatska samouprava je za kulturni program svoja društva angažirala: dicu iz čuvarnice, jačkarni zbor Mali Dunaj, KUD Konoplje i po prvi put pjevačice sa zlatnim grlom ke su se učlanile "Konoplju". Mislio sam, da bi se moralo nešto zvanarednoga stvoriti, ča takovoga, ča je aktualno i sve dano u selu. Rič je o hrvatstvu - ča se more poštovati, govoriti o tom, da se zna, kako i gdo je došao s Hrvati u novu domovinu. A to su bili u ono vrime intelektualci, u najvećem dijelu farniki, gospodini. Oni su bili, ki su čuvali hrvatsku rič i vjeru, oni su bili, na koga je narod slušao i na nje gori gledao. Med farniki u Hrvatskoj Kemlji je bilo dosta takovih, ki su ovde umerli, ki su služili narod.

U 17.–18. stoljeću cimiter, ča je oko crkve bio, nij' ostao ovde pokopanim farnikom grob. U denašnjem cimitri u Hrvatskoj Kemlji, ki postoji od 19. stoljeća, pokopan je i Mate Meršič, komu iz bliže i šire okolice dojdou Hrvati da se zahvaliju za sve, ča je učinio za svoj narod. Od sredine 17. stoljeća nam je poznato, ki gospodini

Foto: GABOR GRUNDNER

su služili svojemu hrvatskomu rodu. Jive Terbuš, za koga je pisano lj. 1663. da jur 15 ljet služi ovde, u Hrvatskoj Kemlji. Imao je latinsku bibliju, brevijar pak još nekoliko knjig. Školovao se je u Beču i sam plaćao to. Hrvat je bio, koga su vjerniki jako hvalili i da lipo služi svetu mašu. Ljeta 1680. je Jive Roracz bio farnik pak isto Hrvat. Znao je i po ugerski, nimški i jako lipo je jačio na svakom jeziku. Kod vizitacije u ljetu 1698. je bio farnik Vedešinac Jive Csernich. Poznato je da med 1696. i 1702. ljeti je živio u Hrvatskoj Kemlji, koga je sledio Jive Kiss. On je jedno desetljeće služio ovde vjernike. Vizitacija iz ljeta 1713. je našla Pandrofca Lovru Palischa, on je onda bio nek 36 ljet star i pred 14-imi ljeti su ga svetili za farnika. Znao je tri jezika, ali jačiti je nek po hrvatski znao. Moguće, da je jako kratko vrime bio u selu, ar ljeta 1714. je jur Franjo Hepp bio seoski farnik – konca istoga ljeta je Jive Malnack upisan u matičnoj knjigi. Od ljeta 1715. blizu poldrug stoljeća Marko Pinterics, koga su premestili Bizonju (lj. 1729.) i je njega slijedio Pave Raikovitz – ki je nažalost samo dva ljeta čuvalo, branio svoje ovčice. Mlad je naglo umer, samo 28 ljet je bio star, slijedio ga je Jure Csudics. On je do 1740. ljeta bio Kemlji. Od ljeta 1740. do konca lj. 1745. Lovre Flasch, za kim je Petar Despoth, jedan jako mlad dušobrižnik služio vjernike. 28. maja 1750. kao 35-ljetni farnik morao je pred Božje lice i ostavio je zemaljsku litinju. Slijedi njega Šime Jordan, ki je izmed 1744. i 1746. lj. završio teologiju u Juri i nažalost 18. decembra 1752. ljeta je umer, bio samo 32 ljeta star. Ovako Pave Csudics od 1753. ljeta do 1763. ljeta – do svojega smrti je vjernike služio. Zatim Andrija Jakusich, ki je do smrti svoje 1788 lj. bio u Kemlji. Iz vizitacije je poznato, da humanske studije u Požonu, filozofiju i teologiju je Juri završio. Kao kapelan je bio u Bijelom Seli i Orosvaru. Odanle su ga smjestili u Hrvatsku Kemlju, vladao je tri jezike. Nadalje su ovde još Nikola Mraz, (Mráz

iliti Mrász?) 1797. – 1803. u Hrvatskoj Kemlji i je smješćen u Koljnof, kade je 1806 ljeta i umer. Mate Grubits samo nekoliko misec kao crikveni administrator je bio u selu, već njega je slijedio ljeta 1804. Jakov Bursich – punih trideset ljet do svoje smrti je služio Hrvate. Franjo Markovits je bio nekoliko misec u Hrvatskoj Kemlji – pak biškup je simo premjestio Jive Grainera lj. 1835., ki je 42 ljet – do svoje smrti služio svoj narod. Na zlatu mašu je dobio za dar zlatnu oprav s ružami, ova mašna pratež je predstavljena i na ovoj izložbi. Opomenem, da Jakov Bursich, Jive Grainera i Mate Mersich sve skupa već nek 120 ljet su Boga i vjernike služili u Hrvatskoj Kemlji. Onda su još po imenu bili: Jakov Bursich, Franjo Markovits, Jive Grainera, Mate Mersich, Lovre Fabiankovich, Franjo Falu, Jive Pavetich, Pavao Horvat (od 1956. do 1964.), Joško Preč (od 1964 – 1966.), Imre Szabó (od 1966. – 1967.), Ernő Mézes (1967 – 1973.), Karol Klemenšič (1973 – 2013).

Od kada je Kemlja filijala Mošonske crkve, kapelan Marko Mogyorósi i Marko Vljaj su služili ili služuju pod peljanjem farnika Jenő Kapuija kemljanske vjernike. Oni su bili čuvari vjere i hrvatskoga jezika kod nas. Na izložbi smo pokazali to veliko bogatstvo, ča se je do dandenas u crikvi sačuvalo, ča čudami u selu nisu ni mislili, da koliko lipoga kriju ormari. Poštovanje svim onim farnikom – gospodinom, ki su u našem malom još hrvatskom selu gajili i čuvali vjeru, hrvatski jezik. Ta slatki maternji jezik, ki umira i u Kemlji, kade roditelji ne maru za to jerbinstvo, da bi dalje dali svojoj dicit, da ne bi je bilo sram zbog toga da dite zna i babin ter dedin jezik. Ipak smo gizdavi na zgora spomenute duhovnike da blizu petsto ljet, iako slabo, živi ova žila i more da klica opet zeleno lišće na starom drvu da svaki prepozna vridnost i bogatstvo hrvatskoga jezika. Bože čuvaj nas i naš hrvatski narod. Velika hvala dr. Jožefu Horvatu, ki je dopustio da njegovo istraživanje koristim u ovom članku. Hvala isto i Baán Bt-u, ki su za mašnu pratež vešalice uradili i darovali Hrvatskoj samoupravi.

Franci Nemeth-Kišov

Molitveniki i rukopisi iz prošlosti brižljivo se čuvaju i u Kemlji

Ponovno otkriven kip „Meditacija“ hrvatske kiparice Jelene Veszely

U parku na Trgu Mézeskalács, sada već u prikladno uređenom okolišu, na poticaj Hrvatske samouprave XV. okruga, na čelu s predsjednikom Stjepanom Kuzmom, opet je otkriven očišćeni kip „Meditacija“ hrvatske kiparice Jelene Veszely. Na svečanosti 13. listopada 2017. kip su otkrili veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić i načelnik Rákospalote-Pestújhelya-Újpalote László Hajdu. Na priredbi su među inima pribivali: umjetnica Jelena Veszely i njezina kći Annamária Szilvássy, načelnik općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat, dogradonačelnici XV. okruga Angéla Németh, Judita Kovács Viktor i Imre Tóth, zastupnik ove izborne jedinice Csaba Király, zastupnici Hrvatske samouprave XV. okruga, Hrvati iz mađarskoga glavnoga grada i njegove okolice te učenici Hrvatske škole.

Nakon glazbenoga nastupa svirača Glazbene škole „Jenő Hubay,“ nazočne je na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma koji reče da se sa stvaralaštvom kiparice Jelene Veszely prvi put susreo 28. travnja 2015. godine, na njezinoj samostalnoj izložbi „Pokret i tišina“, postavljenoj u suorganizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, i kako se iznenadio kada je doznao da je riječ o bivšoj učenici hrvatskoga kipara svjetskoga glasa Ivana Meštrovića. Za informacije o toj umjetnici započeo je tragati po internetu te je pronašao podatak da na Trgu Mézeskalács u XV. okrugu stoji njezin kip „Meditacija“. Kip je bio nevidljiv od okolnoga grmlja, a po njoj su bili zamjetni i tragovi vre-

Veleposlanik Mladen Andrić i načelnik László Hajdu zajednički otkrivaju kip „Meditacija“.

Visoki uzvanici u društvu hrvatske kiparice Jelene Veszely

mena. Od tada je njegov cilj bio, a također i zastupnice Marije Lukač i Žuže Kuzme, to likovno djelo postaviti na postolje po sredini trga. Zahvalio je svima onima koji su poduprli ovaj poticaj jer, kako reče predsjednik Kuzma, kip „Meditacija“ može biti i simbolom hrvatsko-mađarske kulture, suživota te naravno i zajedničke budućnosti.

U svome prigodnom govoru veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić o umjetnici Jeleni Veszely je rekao da je ona i danas stvaralački aktivna i još uvijek vedra. Sretala se i živjela je s velikanima svjetske kulturne baštine, te da je ona dragocjeni primjer autentičnih uspomena na jedno veliko i poticajno vrijeme dvadesetoga stoljeća. Naglasio je kako kip „Meditacija“ oda je duh i tragove njezinih slavni kiparskih učitelja, ali nas podsjeća i na figure srednjega vijeka i grčkoga razdoblja. Pri kraju zahvalio je svima koji su pomogli obnovu ove važne i vrijedne skulpture, posebno predsjedniku Hrvatske samouprave Stjepanu Kuzmi, a također se posjetio vrijedne potpore svoga pret-

hodnika Gordana Grlića Radman, koji je već preuzeo svoju novu dužnost kao veleposlanik Republike Hrvatske u Njemačkoj. Potom je čestitao Jeleni Veszely nadolazeći stoti rođendan.

Načelnik Rákospalote-Pestújhelya-Újpalote László Hajdu svečanost je opisao poput rođendanskoga slavlja Jelene Veszely, naime ona za nekoliko tjedana dopunit će stotu godinu života. Po njegovim riječima umjetnica je 1973. godine potražena s molbom da izradi kip za ovaj trg, što su ga 1975. i otkrili, ali ne na ovome mjestu. Poslije je kip premješten na svoje sadašnje mjesto. Na ovome mjestu nekada su bila športska igrališta, reče g. Hajdu i tek godinama poslije počele su izgradnje novih stambenih zgrada. Umjetnica je trebala zamisliti kako će taj prizor izgledati prije no što je započelo s izradbom. Naglasio je da gradska četvrt kojoj je na čelu ima prijateljski partnerski odnos s Općinom Donji Kraljevec u Hrvatskoj, u čemu veliku ulogu imaju pripadnici hrvatske nacionalne manjine u tom okrugu, koji neprestano rade na tome da se hrvatski jezik očuva, da se njeguje hrvatska kultura i da se prenese. Posebno je istaknuo da su zastupnici Hrvatske manjinske samouprave uočili da je kip u nedostojnom stanju te je na njihov poticaj zapravo i počela obnova okoliša i kipa. Potom se i on pridružio rođendanskim čestitkama umjetnici Jeleni Veszely. Prigodne je govore na hrvatski i mađarski jezik simultano prevodila suradnica hrvatskoga Veleposlanstva Melinda Adam, a program je vodila suradnica Samouprave XV. okruga Réka Tajti.

Pri kraju svečanosti veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić i načelnik Rákospalote-Pestújhelya-Újpalote László Hajdu zajednički su otkrili kip „Meditacija“ umjetnice Jelene Veszely, koji od toga dana u dostojnom okolišu ukrašava prostor među stambenim zgradama, na veliku radost i stanovnika i svih onih koji su pridonijeli tomu činu. *Kristina Goher*

Hrvatski dan u Čepregu

Hrvatska samouprava Čeprega ljetos je 23. septembra, u subotu, pozvala na Hrvatski dan, a s tim skupa i na sastanak s Hrvati iz stare domovine, kot i s Gradišćanci iz drugih naselj. Te subote su čepreške Hrvate posjetili kotrigr Društva Ugrov Pakraca, a došla je jedna delegacija i iz Daruvara, a svojom nazočnošću su priredbu uveličali i Jelena Hihlik, direktorica Muzeja grada Pakraca, ka aktivno sudjeluje u istraživanju daruvarskih Jankovičev, ter čepreški načelnik s hrvatskimi koreni, Kristijan Vlašić. Valja spomenuti još kako je Dóra Eperjesy i Terézia Horváth-Balogh, etnologinja iz Budimpešte, ka neutrudljivo istražuje povijest Čeprega, a prik toga i povijest Jankovičeve plemićke familije, po mogućnosti su takaj rado pozvane i vidjene na svakom hrvatskom zgoditku ovoga

Foto: LASZLO SARVARY / MIHALY KOSZORU

Časni gosti s domaćini u muzeju

Šopronski Hrvati su dali bogati program.

grada. Dopodne su gosti pogledali varoš i upoznali znamenitosti naselja pod peljanjem predsjednice mjesne Hrvatske samouprave Marije Kralj-Kiss. Za objedom pri kapeli Blažene Divoce Marije pod vedrim nebom je započeta sveta maša na hrvatskom jeziku, u celebriranju dr. Antona Kolića, a takaj je sudjelovao pri maši i mjesni dušobrižnik József Finta. Posjet Muzeju s lokalnimi vridnosti u ovom okviru je bio neophodan, a potom na dvoru panziona Mravac su se s bogatim programom predstavili šopronski Hrvati, njev zbor i tamburaški sastav Starci, s povijesnimi dodatki u riči dr. Franje Pajrića. Uz večeru je s veselim druženjem zatvoren ovoljetni Hrvatski dan u Čepregu.

Tiho

Kod prijatelja u Budaševu HKD Četarci

U subotu, 16. rujna, u Budaševu je proslavljena godišnjica posvete župne crkve blaženog Alojzija Stepinca, „Posvetilo“, te Dan mjesta. Proslava „Posvetila“ i Dan mjesta odvijala se u organizaciji Mjesnog odbora Budaševu, Župe bl. Alojzija Stepinca Budaševu i KUD-a „Posavina“ Budaševu. Cjelodnevna proslava započela je svečanim misnim slavljem koje je predvodio mr. sc. Ivan Grbešić, župnik Župe Pohoda bl. Dj. Marije u Sisku. U popodnevnom dijelu proslave „Posvetila“ i Dana mjesta, na prostoru ispred doma, kod spomenika hrvatskim braniteljima održana je zajednička molitva za sve poginule i preminule branitelje Budaševa u Domovinskom ratu koju je predvodio domaći župnik, vlč. Krešimir Bulić. U večernjim satima, kao dio proslave, održana je Večer folklor. Samom kulturno-umjetničkom programu prethodio je zajednički mimohod KUD-ova sudionika smotre, te blagoslov društava u župnoj crkvi. U večeri folklor sudjelovala su četiri kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske (KUD „Mijo Stuparić“ Velika Ludina, KUD „Seljačka sloga“ Greda Sunjska, KUD „Sloga“ Majur, KUD „Lipa“ Sinac, te Hrvatsko kulturno društvo „Četarci“ iz Gornjeg Četara, društvo tamošnjih gradišćanskih Hrvata koje, na obostrano zadovoljstvo, prijateljuje s budaševskim KUD-om „Posavina“.

U ime Gornjeg Četara, u Budaševu su bili načelnik Attila Kratochvill, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Gornjeg Četara Roža Pezenhoffer, predsjednica Hrvatskoga kulturnog društva „Četarci“ Ana Poljak-Šaller, koja je, uz njezinog pokojnog supruga Joška, koji je do tužne prerane smrti bio predsjednik Hrvatske samouprave Gornjeg Četara, najzaslužnija za suradnju s Budaševom. HKD „Četarci“ izveo je jednu koreografiju i izazvao oduševljenje domaćina i posjetitelja Večeri folklor, koji su dugotrajnim pljeskom nagradili izvorni splet gradišćanskih plesova i pjesama. Nakon srdačnog, bratskog druženja, zavjetovali su se na novi susret i druženje, kako to već prijateljuju i surađuju ljudi dobre vjere i hrvatskog srca.

Novi sisački tjednik

Barča – Kuglanje podravskih Hrvata

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Barče, Hrvatske samouprave Šomođske županije i barčanskog KUD-a Podravina, 7. listopada održano je kuglanje i „Susret ljubitelja hrvatskog folkloru” u Barči. Kuglanje se održalo u gostionici „Gurító”. Priredba je održana uz potporu: Fonda za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Podravskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave grada Barče i KUD-a Podravina.

LIMUN je pripao Lászlóu Szegényu.

Jelena Maćok Čende, Pavo Kovač i Jozo Solga

U kuglanju, koje je proteklo u veselom ozračju, natjecalo se ukupno trideset družina, 18 muških i 12 ženskih. Jelena Maćok Čende uz voditelja HDS-ova Ureda Jozu Solgu podijelila je nagrade.

Družina „Tri Joze” dobila je posebnu nagradu, i to „Najstarija ekipa” potonjske Hrvatske samouprave. Posebnu nagradu „Najmlađa ekipa” dobili su Garcici.

Ženske družine: treće mjesto osvojile su podravske „Vile” s postignutih 116 bodova, drugo mjesto „Trillák” s 120 bodova, a prvo mjesto bojevska družina „Csitrike” s 121 bodom. Najbolja među ženama pojedinačno bila je gđa Babajić, a najmanje bodova dobila je Noémi Szilágyi.

Muške družine: treće mjesto osvojile su

Jozo Solga s kuglašicama iz Izvara

„Zlatne ruke” s 142 boda, drugo mjesto daranjska družina s 143 + 56 bodova, a

prvo mjesto pripalo je rasinjskom „Tekericsu” s 143 + 58 bodova. Najviše je bodova među muškarcima postigao Pavo Kovač, a LIMUN je pripao Lászlóu Szegényu.

Jelena Maćok Čende, predsjednica barčanske Hrvatske samouprave, ujedno i predsjednica sedmočlanoga zastupničkog tijela Hrvatske samouprave Šomođske županije, reče da ih se na kuglanju okupilo gotovo 150 ljudi koji su se natjecali u trideset što ženskih što muških družina. Došle su družine iz umalo svih naselja u Šomođu u kojima djeluju hrvatske samouprave, a mnoge i iz podravskog dijela Baranje u kojima djeluju hrvatske samouprave, ili civilna društva, ili ustanova u održavanju Hrvatske državne samouprave.

Branka Pavić Blažetin

U očekivanju rezultata natjecanja

Školari Donje Zeline tajedan dan kod petrovskih partnerov

Ovo je jur 33. ljeta da je Osnovna škola Ksavera Šandora Đalskog iz Donje Zeline u partnerstvu s Dvojezičnom školom u Petrovom Selu, a po četvrti put su nje učenici tajedan dan dugo u Petrovom Selu. Naravno, uprav tako idu vik i petroviska dica na povratni pohod i jednotajedni boravak u Donju Zelinu. Ovput, od 1. do 6. oktobra, četrnaestimi su, od 4. do 8. razreda i profesorica nimškoga jezika Slavica Linski ostali daleko od rodne hiže, u Pinčenoj dolini. Prvoga tajedna ovoga miseca hrvatski gosti su sudjelovali u petroviskoj nastavi i obilnom programu, što su im sastavili domaćini, na čelu s ravnateljicom škole Editom Horvat Pauković.

„U nedilju napodne su došli naši gosti, ispalo je tako da im sad odgovara termin, ali mi se veselimo kad su ovako mogli biti nazoči i na našoj seskoj fešti, što je bilo pravi doživljaj i za nje i za nas. U pondiljak smo pogledali grad Šopron, toga dana su se vratili domom ravnateljica i profesorice u Donju Zelinu, od utorka je bila svaki dan nastava dopodne, a otpodne su išla dica malo se kupati. U srijedu zavolj pedagoškoga usavršavanja su školari dostali slobodno otpodne i išli su s domaćini na izlete, u četvrtak smo im organizirali izlet na Balaton, a petak je prošao jur u zbogomdavanju“, rekla je petroviska školska direktorica, ka je još dodala da vridnosti prijateljskih sastankov dugo bi mogla brojiti, ali najvažnije je da dica uživo vježbaju hrvatski jezik, a skupni doživljaji nigdar se ne zabu. Slavica Linski, profesorica nimškoga jezika, bila je na tajedan dan jur u petroviskoj školi pred dvimi ljeti, i onda, kako i sad, misli da vrime leti jako brzo, iako u petroviskoj školi svenek je sve lipo i zanimljivo, a poslije škole prava zabava. Slučajno je za vrime njevoga boravka priredjeno i usavršavanje, za koje je povidala da za nju kot vanjsku promatračicu predavanja su bila vrlo zanimljiva i u ovom slučaju nije bilo tako kot u Hrvatskoj, da je bilo već teorije nego prakse. Po nje riči zato pri prijateljski sastanki više bi mogli inzistirati da dica već komuniciraju na hrvatskom jeziku. Kad sam ju pitala kako se završava ovoljetno spravišće s Petroviščani, sa širokim smihom na obrazu je odgovorila: „Zagrljajima, poljupcima i sa Doviđenja, vidimo se opet!“

Tiho

Za pametne i pametnice

ZAGONETKE

Kuću nosim na leđima,
pužem, pužem danima.
Spor sam i polako idem,
ali uvijek svakamo stignem.

Po krošnjama šećem
i veselo skakućem.
Volim šumski mir.
Da zimi ne prosim
u kućicu nosim
lješnjake i žir.

Voli kruške, voli med,
kao djeca sladoled.
Kažu: Brunda, samo brunda...
Pred zimu zaključa stan
i spava zimski san.

Imam igle
ne znam šiti,
tko će mene
pogoditi?

Stipendije, novi kadeti, nagrade uoči Dana Nikole Zrinskog

Dan Nikole Zrinskog u keresturskoj osnovnoj školi obilježava se od 1991. g. otkada je ustanova nazvana po imenu toga velikana. Iz godine u godinu programi su bogatiji, na obilježavanju sudjeluju predstavnici raznih ustanova, organizacija s jedne i druge strane granice. Ovogodišnje obilježavanje od 29. rujna ostvareno je u punom sjaju, prethodnog je dana održana đačka konferencija o Zrinskim, četvorica novih kadeta prisegnula je, dodijeljene su stipendije „Prof. dr. Karlo Gadanji“, održana su razna natjecanja, prethodni zadatci, biciklistička i spomen-utrka Zrinski, natjecanje u kazivanju stihova. Na svečanosti bili su brojni gosti, među njima generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga i prof. dr. Karlo Gadanji, načelnici i ravnatelji hrvatskih pomurskih i međimurskih naselja.

Najbolji sudionici Spomen-utrke Zrinski

gasnog društva u Keresturu, poručio je djeci neka se upoznaju sa svijetom, neka svugdje nauče ono što je dobro, ali neka se vrate u svoje rodno mjesto, da ga obožavaju i razvijaju sa svojim znanjem. Najbolji sudionici Utrke Zrinski nagrađeni su lovorovim vijencem i medaljama, njihovu je nagradu predala generalna konzulica gđa Haluga. Treba napomenuti da su djeca od početka školske godine svaki petak trčala, neki čak do mjesta Novoga Zrina. U okviru svečanosti, samouprave, mjesne ustanove, roditeljsko vijeće i pojedini razredi kod spomenika položili su vijence. Učenici su dobili i prethodni zadatak, izradbu makete nekadašnje hrvatske, tradicionalne kuhinje pod nazivom „Kuhinja moje bake“. U natječaju su sudjelovale

Novi Zrinski kadeti prisežu.

Stipendisti „Prof. dr. Karlo Gadanji“ i „Najučiteljica“

Na Spomen-obilježavanju prvaši su i ove godine prisegnuli da će dobro učiti i uzorno se vladati, pa tako biti vrijedni članovi školske zajednice. U okviru svečanoga programa s pomoću čakovečke Zrinske garde novi članovi Povijesne postrojbe Zrinskih kadeta, po imenu: Bence Gerenčer, Marcel Pavlic, Amon Čonka i Dominik Pokec, simbolično su oprali ruke u vodi izvora Zrinski, stavili ruke iznad svijetle i preuzeli sablju, a nakon toga prisegnuli, te postali Zrinski kadeti. Od 2009. godine zajedno s njima već su 29 mladića prisegnuli i tako postali Zrinski kadet. Od

2005. svake se godine dodjeljuje stipendija „Prof. dr. Karlo Gadanji“ i priznanje „Najučiteljica“. Napomenimo da se radi o jednokratnoj godišnjoj stipendiji u iznosu od 50 tisuća forinta i profesor svake godine osobno uručuje stipendije. Ove su godine stipendije preuzeli učenice: Dora Novak, Liza Novak, Dorotea Gocza i Johana Vlašić, a najučiteljica je postala Katalin Banko. Uobičajilo se da na svečanost pozovu nekadašnje učenike ustanove, čiji život i zvanje može biti uzor sadašnjim učenicima. Antun Tišlerić, vatrogasac i zapovjednik Dobrovoljnoga vatro-

serdahelska, boršfanska, draškovečka, kotoripska i keresturska škola, i svaka je ustanova dobila poneku nagradu. Iz radova je uređena izložba na hodniku ustanove. Programi su se nastavljali natjecanjima u učenju riječi na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku, naime i članovi obitelji Zrinski znali su više jezika, te natjecanjem u kazivanju stihova i biciklijadom do mjesta utvrde Novoga Zrina. Sutradan je održana redovita Utrka Zrinski za odrasle i djecu u trčanju polumaraton i kraćih udaljenosti.

beta

SAMBOTEL – HVAR

U organizaciji Društva sambotelskih Hrvatov, bilo je 48 ljudi pet dani na otoku Hvaru. Kad se je iz našom grupom po svetoj maši u hvarskoj katedrali porazgovarao hvarski biskup, monsinjor Slobodan Štambuk. Biškupskim blagoslovom su naši ljudi krenuli dalje.

Dr. Šandor Horvat

Boje Hrvatske. Slikaju mališani iz salantskog dječjeg vrtića.

Za Hrvatski glasnik poslala nam je teta Kristina.

PEČUH

Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku u kertvaroškoj crkvi sv. Elizabete bit će 29. listopada, s početkom u 16. sati. Miso slavlje predvodit će velečasni Vlado Škrinjarić, a služba pjevanja bit će pod dirigentskim vodstvom Aleksandre Čeliković. Nakon mise bit će predstavljanje dvojezične knjige molitvica Vesne Haluge: Moliti srcem. Stihove je na mađarski preveo Gabor Győrfári.

NATJEČAJ ZA STIPENDIJU

Budimpeštanska Hrvatska samouprava raspisuje natječaj za stipendiju srednjoškolicima i studentima u Budimpešti. Za nju se mogu natjecati srednjoškolci i studenti hrvatskoga podrijetla. Uvjeti: dobar uspjeh u učenju, aktivno sudjelovanje na programima Hrvatske samouprave grada Budimpešte, tamošnje zajednice. Zainteresirani kandidati trebaju dostaviti ove dokumente:

- molbu na hrvatskom jeziku
- životopis na hrvatskom jeziku
- potvrdu o upisanoj godini ili semestru
- potvrdu razrednika i hrvatske samouprave
- prijepis ocjena položenih ispita.

Molbe i potrebni dokumenti moraju pristići najkasnije do 13. studenoga 2017.

Dokumente treba dostaviti na adresu:

Hrvatska samouprava grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat)

1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24.

Poveznica: Anica Petreš Németh +36/70/459-3227.

POZIVNICA

U organizaciji Društva Hrvati, Čakavske katedre Šopron, Matice Hrvatske u Šopronu, Hrvatske samouprave Unde i Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana ovo ljeto u Gradišću ponovo se priređuju

VEČERI DOMOVINSKOGA BOJA.

Uz potporu Veleposlanstva RH u Budimpešti Čakavska katedra Šoprona dala tiskati treće izdanje dvojezične knjige Ivana Njarija pod naslovom Dvanaest i jedan / Tizenkettő és egy.

Na prezentaciju hrvatsko-ugarskoga izdanja svakoga srdačno čekamo s autorom, branitelji i urednikom knjige:

3. novembra, početo od 19 uri u restoranu Levanda u Koljnofu

5. novembra, početo od 15 uri u Kulturnom domu Unde

5. novembra, početo od 18 uri u Staračkom domu Hrvatskoga Židana i

6. novembra, početo od 18 uri u Rejpal hiži u Šopronu.

Hrvatsko kazalište gostuje u Čikeriji 28. listopada 2017. g., u 18 sati, s komadom Zoltana Gataija „Marica“.

NARDA

Hrvatska i Seoska samouprava dotičnoga naselja najsrdačnije Vas pozivaju 28. oktobra, u subotu, u 16 uri u mjesni kulturni dom na promociju pjesmarice

NAŠE JAČKE / GRÁDISTYEI DALLAMOK
PJESME IZ MATIČNE ZEMLJE / HORVÁTORSZÁGI DALLAMOK,

prlje toga pak u 15.30 na sadjenje novoga driva ispred kulturnoga doma na mjesto onih stabalj, ke je vitar porušio.

HRVATSKA SAMOUPRAVA „STIPAN BLAŽETIN“

„Lepe moje sinokoše, de nam rastu plave ruže“

MOJE RODNO MJESTO NEKAD I DANAS

POZIV ZA NATJEČAJ

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u povodu obilježavanja obljetnice naziva mjesta TÓTSZERDAHELY, čime je bilo naznačeno hrvatsko podrijetlo žitelja, poziva sve učenike hrvatskih škola da sudjeluju u natječaju „Moje rodno mjesto nekad i danas“.

Sudjelovati mogu svi učenici hrvatskih škola pojedinačno (samostalni rad u A4 formata) ili u skupinama (rad u skupini u A3 formata) u bilo kojoj kategoriji, radove treba poslati pod šifrom. Šifru napišite na zatvorenu omotnicu u koju stavite svoje ime, naziv škole i svoju e-mail adresu.

a) zadatak – fotomontaža: tražite staru fotografiju o svome naselju, zatim nalikajte isto to u današnjem stanju kako izgleda danas (možete kuću, školu, dio ulice,

odjeću, namještaj, hranu...), uza sliku napišite 3 – 4 rečenice o povijesti toga što je na slici.

b) zadatak – likovni rad: na temelju stare fotografije nacrtajte kako je nekada izgledalo vaše naselje ili odjeća što se nekoć nosila, uređenje kuće, namještaj, hrana itd. i kako izgleda danas, uza sliku napišite 3 – 4 rečenice o povijesti toga što je na slici.

Rok predaje natječaja: 10. studenoga 2017. do 12 sati.

Radove treba poslati ili predati zastupnicama serdahelske Hrvatske samouprave, tj. učiteljicama Žužani Fabić Tišler ili Gabrieli Huller u serdahelskoj školi ili poslati na adresu: Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“, 8864 Tótszerdahely, Ady E. u. 23.

Radove će ocijeniti Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ s pomoću stručnjaka. Svi će sudionici dobiti nagradu, a 20 najboljih radova posebno će nagraditi.

Proglašenje rezultata: 17. studenoga 2017. u 13 sati u okviru svečanosti Pomurskih jesenskih književnih dana u Hrvatskoj osnovnoj školi „Katarina Zrinski“ u Serdahelu.

Započeli jesenski maturalni ispiti školske godine 2017./18.

Jesenski su maturalni ispiti (listopad – studeni) 2017. godine od 13. listopada do 24. studenoga 2017. Pismeni maturalni ispiti započeli su 13. listopada 2017., u 8 sati s pismenim maturalnim ispitom na srednjem i visokom stupnju iz narodnosnoga jezika i književnosti te se završavaju 27. listopada 2017. s pismenim maturalnim ispitom na srednjem stupnju iz fizike, na visokome stupnju iz fizike, pjevanja i povijesti umjetnosti. Usmeni je dio maturalnih ispita na srednjem stupnju između 9. i 13. studenoga 2017., na visokome stupnju između 20. i 24. studenoga 2017.

Nastupajući programi Udruge baranjskih Hrvata

Udruga baranjskih Hrvata do kraja godine planira organizirati tri veća programa, ponajprije usavršavanje pjevačkih zborova iz Baranjske županije, kaže predsjednica Udruge Marijana Balatinac. Na usavršavanje se očekuju hrvatski zborovi iz cijele Županije. Ovoga će se puta učiti narodne pjesme, koje će biti izvedene na županijskoj kulturno-gastronomskoj manifestaciji u Mišljenju 9. prosinca. Pjesme će podučavati Aleksandra Čeliković. Već su određeni i termini: 4. studenoga od 10 do 13 sati Salanta, dom kulture; 25. studenoga od 10 do 13 sati Vršenda, Šokačka čitaonica; 2. prosinca od 10 do 13 sati Mišljen, dom kulture. Udruga 3. prosinca organizira putovanje u Zagreb na advenstki sajam. U programu je osim razgledanja grada sudjelovanje na svetoj misi u katedrali, i drugo. Prijave članova očekuju se do 15. studenoga. Naravno, za članove Udruge putovanje je besplatno. Jednako tako Udruga baranjskih Hrvata, u suradnji s Hrvatskom samoupravom Baranjske županije i Savezom Hrvata u Mađarskoj, 9. prosinca u Mišljenju organizira Županijski kulturni i gastronomski festival. Priredba počinje u 11 sati natjecanjem u punjenju kobasica, na natjecanje se očekuju družine iz baranjskih hrvatskih naselja. Za detaljne informacije treba se obratiti Arnoldu Bariću. Pod šatorom natjecatelje čeka druženje uza svirku tamburice. U 18 sati u športskoj dvorani počinje kulturni program, nakon toga slijedi zajednička večera i bal uz glazbu Orkestra P+. Za članove Udruge, koji su uplatili članarinu, ulaznica je besplatna, a za ostale zainteresirane ulaznica s večerom stoji 2500 Ft. Prijave članova i zainteresiranih očekujemo do 15. studenoga, kaže Marijana Balatinac te dodaje kako joj se bilo tko može obratiti za dodatne informacije na telefonu: 06 20 398 0514 i na baranyaihorvatok@gmail.com.

BUDIMPEŠTA

Ženski rimokatolički red karmelićanaka Božanskog Srca Isusova, u Novoj Pešti u nedjelju, 29. listopada 2017., slavi 110. obljetnicu nazočnosti karmelićanaka BSI u Mađarskoj. U župnoj crkvi Velike Gospe (IV., Trg Lipóta Aschnera 10) u 9 sati misu zahvalnicu prikazuje Péter Erdő, kardinal, primas, budimpeštansko-ostrogonski biskup. Potom je euharističko slavlje i domjenak.

SAJKA

Kako saznaje Hrvatski glasnik, u tom je baranjskom selu 14. listopada održano hrvatsko druženje u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave. Nakon svete mise na hrvatskom jeziku koju je služio mohački župnik Ladislav Bačmai, uz pjevanje vršenskoga Ženskog pjevačkog zbora Orašje slijedio je kulturni program u kojem je nastupio KUD Mohač iz Mohača, a zatim bal uza svirku Orkestra Orašje.

VIROVITICA

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Virovitica, 27. listopada, s početkom u 18 sati priređuju predstavljanje Hrvatsko-mađarskog rječnika, autora Janje Prodan i Ernesta Barića. Iste večeri u sklopu toga programa, Stjepan Blažetin predstavit će Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i najnovija Zavodova izdanja te nakladničku djelatnost Zavoda.